

Vlaams
Parlement

stuk **2165** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 22 augustus 2013 (2012-2013)

Verzoekschrift

over een opleidingsvergoeding voor jeugdspelers
in het voetbal

Hoorzitting

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Sauwens

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

INHOUD

1. Toelichting door de heer Koen Umans, secretaris-generaal Vlaamse Basketballiga	4
2. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heer Koen Umans	6
3. Toelichting door de heer Hans Vandeweghe, algemeen directeur Wielerbond Vlaanderen.....	8
4. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heer Hans Vandeweghe	9
5. Toelichting door de heren Steven Martens, secretaris-generaal Koninklijke Belgische Voetbalbond, Ludwig Sneyers, CEO Pro League, en Benny Mazur, secretaris-generaal Voetbalfederatie Vlaanderen	9
6. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heren Martens, Sneyers en Mazur.....	11
7. Toelichting door de heer Frank Hendrickx, directeur van het HIVA.....	13
8. Uiteenzetting door de heer Stefan Kesenne, Universiteit Antwerpen	15
9. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heren Hendrickx en Kesenne.....	16
Gebruikte afkortingen	19

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 27 juni 2013 een hoorzitting over een opleidingsvergoeding voor jeugdspelers in het voetbal. Deze hoorzitting kwam er naar aanleiding van het gelijknamig verzoekschrift dat op 26 februari 2013 aan het Vlaams Parlement werd voorgelegd.

Het was de wens van de commissieleden om zich tijdens deze hoorzitting niet uitsluitend tot de voetbalsport te beperken. De hoorzitting handelde dus meer algemeen over opleidingsvergoedingen voor jeugdspelers in de sport.

De heer *Johan Sauwens*, waarnemend voorzitter, wijst erop dat de problematiek van opleidingsvergoedingen in de sport reeds meermaals aan bod is gekomen in de commissie. De achterliggende vraag is of een aanpassing noodzakelijk is van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar (*Parl. St.* VI.Parl. 1995-96, nr. 342/7). De vraag is ook hoe men dient om te gaan met het spanningsveld tussen de rechten van het individu en de verantwoordelijkheid van de clubs voor de jeugdopleiding. De diverse niveaus van de sportfederaties zijn hierbij betrokken en zowel regionale als federale en Europese wetgevingen spelen een rol.

1. Toelichting door de heer Koen Umans, secretaris-generaal Vlaamse Basketballiga

De heer *Koen Umans* stelt dat men in het kader van jeugdopleiding in de sport steeds op zoek is naar een precair evenwicht tussen lasten en lusten van de diverse betrokken partijen. Daarom heeft hij in de Vlaamse Basketballiga alle stakeholders samengebracht. Spelers, trainers, ouders, scheidsrechters, bestuursleden en vrijwilligers van clubs steken heel wat tijd en energie in de jeugdwerking. Ze streven ook naar fun en skills, of soms ook naar erkenning en financieel voordeel. Agents, sponsors en media stellen middelen ter beschikking om de sport te visualiseren, maar zoeken vooral een return op financieel vlak. In essentie draait de problematiek om drie belangrijke principes: een evenwicht tussen de kostprijs en de bescherming van de investering, de vrije concurrentie, en het vrij verkeer van spelers.

In 2003 bleek uit een studie van professor Kesenne dat de kostprijs van de jeugdopleiding gemiddeld 265 euro per jaar bedroeg. Die studie was gebaseerd op de situatie in 28 clubs die op verschillende niveaus actief waren, voornamelijk op het niet-professionele vlak. De uitgaven van de clubs hadden voor 75 percent te maken met de betaling van de trainers, de huur van de infrastructuur en de vergoeding voor de scheidsrechters. Volgens deze studie bracht de jeugdopleiding gemiddeld 286 euro op. Veertig percent daarvan is afkomstig van lidgelden, 45 percent van activiteiten en sponsoring en de rest van het jeugdfonds. Met die jeugdopleiding streeft de club vooral naar een sportieve return. Het is de bedoeling dat de spelers zich binnen het eigen team kunnen ontwikkelen en dat ze van daaruit kunnen doorgroeien. Het financiële aspect is dus minder belangrijk. De conclusie van de studie was dat het investeren in jeugd prioritair dient te zijn voor de clubs omdat het essentieel is voor de ontwikkeling van de sport.

Het jeugdfonds heeft een motiverend effect, maar is ook noodzakelijk voor het financiële evenwicht. In het basketbal werd het jeugdfonds opgericht in 1997, na het arrest-Bosman. Dit systeem moest zorgen voor solidariteit tussen de clubs die opleiding verstrekken en clubs die daar voordeel bij hebben. Er zijn in dit systeem dus clubs die betalen en clubs die vergoed worden. De Basketballiga werd in verschillende dossiers gedagvaard omdat de vrijheid van de speler enigermate beperkt zou zijn. De liga heeft echter geen enkele zaak verloren. Op dit ogenblik eist ze zelf een schadevergoeding wanneer men haar een proces aandoet. Elk dossier kost immers geld en uiteindelijk zijn het altijd de clubs die moeten betalen.

Dit systeem van de Basketballiga is juridisch afdwingbaar. Het brengt 1,3 tot 1,4 miljoen euro in beweging. De clubs betalen een vast bedrag in functie van het niveau waarop

ze actief zijn. De dames betalen iets minder dan de mannen. De bedragen zijn op een bepaald moment vastgelegd en worden sindsdien geïndexeerd. Men is van een betalend transfersysteem overgestapt naar een collectieve licentie en ten slotte naar het jeugdfonds. Een belangrijke beperking is wel dat het systeem eindigt aan de landsgrens en zelfs aan de taalgrens.

16 percent van de uitgaven van het jeugdfonds gaat naar de werking van de federatie, onder meer voor promotie- en initiatieprojecten. De rest, 84 percent, gaat naar de clubs. Elk jeugd ploegje dat de competitie beëindigt, krijgt 250 euro. Op die manier wordt 400.000 euro verdeeld. De rest wordt op basis van een ingenieus mechanisme verdeeld over de clubs die aan jeugdopleiding hebben gedaan. Voor een speler die actief is in eerste nationale wordt een bedrag van 6.300 euro uitgekeerd. Dat geld wordt verdeeld over de clubs die voor zijn opleiding hebben gezorgd. Voor een carrière van tien jaar, komt men zo aan een vergoeding van ongeveer 60.000 euro. Op het niveau van de eerste provinciale gaat het om een bedrag van 190 euro per jaar.

De Antwerp Giants, die ploegen hebben op verschillende niveaus, steken 60.000 euro in het systeem. Dankzij de goede jeugdwerking kunnen ze daarvan 31.000 euro recupereren. Een club in tweede provinciale met een goede jeugdopleiding, steekt bijvoorbeeld 5000 euro in het fonds en haalt er ongeveer 15.000 euro uit. Oostende heeft daarentegen slechts één team in de competitie en een minder goede jeugdopleiding. Deze club betaalt 40.000 euro en recupereert daarvan slechts 25 percent.

De heer *Johan Sauwens* informeert wat er gebeurt bij een speler die zijn opleiding heeft gekregen bij drie ploegen. De heer *Koen Umans* antwoordt dat er voor die speler een forfaitair bedrag van 500 tot 40.000 euro wordt verdeeld, afhankelijk van het niveau waarop hij speelt. De Vlaamse Basketballiga verzamelt de middelen. De betalingen in elke richting worden gespreid over zes termijnen, van oktober tot maart. Het systeem is van toepassing van de eerste nationale tot de eerste provinciale afdeling. Op die niveaus is de opleiding in principe immers voldoende goed om rechten uit het jeugdfonds te genereren. De deelname van spelers aan de competitie wordt op het einde van het jaar geïnventariseerd. De historiek van de spelers is bekend vanaf het moment van de aansluiting tot de leeftijd van achttien jaar. Daarvoor krijgen de clubs een vergoeding in functie van het aantal opleidingsjaren. De eerste stapjes in de sport zijn de moeilijkste, want dan moet men de eerste vaardigheden en de passie voor de sport aanbrengen. Daarom rekent men voor de eerste drie jaar drie opleidingscoëfficiënten en voor al de daarop volgende jaren één opleidingscoëfficiënt. De vergoeding wordt uitbetaald elk jaar dat de speler actief is in een van de competities van de hogere reeks.

Een kritiek op dit systeem is dat het geen oplossing biedt voor de fall-out: tal van spelers haken af of halen een ontoereikend niveau. Daarom wordt er ook uitgekeken naar alternatieve inkomstenbronnen: de overheid, privépartners en internationale transfers. Het zou al positief zijn als de solidariteit aan de taalgrens hersteld zou worden.

Het geld van het jeugdfonds volstaat niet voor het realiseren van een kwalitatieve werking. De kosten voor gediplomeerde trainers en voor een goede accommodatie lopen immers hoog op. Er kan wel een correctiefactor worden toegepast op basis van kwalitatieve parameters. Dat heeft te maken met de facultatieve opdracht inzake de jeugdsport die is opgenomen in het decreet op de erkenning en de subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties (*Parl.St.* VI.Parl. 2000-01, nr. 722/7). Op die manier wordt er ongeveer 350.000 euro per jaar verdeeld over de clubs. De zaak-Bernard kan het betalen van opleidingsvergoedingen voor spelers die actief zijn op een bepaald niveau tot op zekere hoogte legitimeren.

Er zijn velerlei financieringsmiddelen mogelijk. Men kan denken aan een fonds van de federatie dat gespijsd wordt op basis van een percentage van de lidgelden, van boetes of

van een winstbesteding. Sponsors kunnen gemotiveerd worden via een fiscaal voordeel, maar ook de overheid kan een rol spelen. Men dient in elk geval steeds een evenwicht te zoeken tussen het vrije verkeer van spelers en de vrije economische concurrentie. Het competitieve evenwicht mag niet verstoord worden door akkoorden tussen clubs. Afwijkingen zijn mogelijk indien het gaat om regels die inherent zijn aan de sport en indien er een bepaalde proportionaliteit in acht wordt genomen. Op Belgisch niveau is er bijvoorbeeld een systeem waarbij de clubs een bepaald deel van de bedrijfsvoorheffing mogen inhouden indien ze kunnen bewijzen dat ze dat bedrag investeren in de jeugdopleiding. Dat systeem functioneert, zowel in het basket als in het voetbal. In een professionele omgeving is de jeugdopleiding veel duurder dan op amateurniveau. Een deel van die kosten wordt betaald door de ouders, de clubs, de sponsors en de belastingbetaler. Een vergoeding van 10.000 euro per jaar lijkt gerechtvaardigd. Nu wordt dit systeem echter bedreigd. Onder invloed van Duitsland is er namelijk een beweging ingezet om dat systeem at risk te brengen.

In het basket verwijst men soms naar Amerikaanse systemen. Binnen het Amerikaanse draftsysteem probeert men op het einde van het seizoen spelers te rekruteren in functie van het klasement en van het beschikbare budget. Dat bevordert de concurrentie en het maakt de competitie spannend. Daardoor is er ook een groot verloop in de ploeg die kampioen speelt. Het vereist wel een gesloten competitie en een afscheiding tussen het professionele circuit en het opleidingsniveau. Dat systeem kan in Europa echter niet functioneren omdat het de clubs niet motiveert om te investeren in de jeugdopleiding. Een andere mogelijkheid is het instellen van salary caps. Op dit ogenblik verdienen sommige spelers exorbitante sommen. Als men beperkingen instelt per team of per speler, kunnen er middelen vrijkomen voor de jeugdwerking. Het is echter moeilijk te bepalen wat een speler mag verdienen. Het is gemakkelijker om beperkingen op te leggen aan de loonmassa van een club. Daarbij kan het gaan om een hard cap, die sowieso gerespecteerd moet worden, of om een soft cap, waarbij er een boete moet betaald worden indien men het maximale bedrag overschrijdt. Er kan ook een salary floor bepaald worden, die men moet bereiken om aan een bepaald niveau van de competitie mee te mogen doen.

Een derde mogelijkheid is een systeem van opleidingsvergoeding, waar de heer Umans volledig achter staat. Daarmee kan men de clubs immers een zekere stabiliteit garanderen. De clubs die investeren in jeugdopleiding, willen ook een return. Er kan een vorm van solidariteit georganiseerd worden. De contractsituatie moet de logica van die welbepaalde sport weerspiegelen. Dit systeem heeft natuurlijk ook beperkingen. Professor Hendrickx heeft zich de voorbije twee jaar toegelegd op een juridische toetsing ervan.

De heer Umans ziet het als een uitdaging voor het Vlaamse beleidsniveau om een decretale basis te leggen voor het jeugdfonds. Zo kan men ervoor zorgen dat de financiële middelen werkelijk bij de doelgroep terecht komen. De overheid zou de voorwaarden moeten vastleggen waaronder een jeugdfonds kan worden georganiseerd. Mits wat creativiteit moet het mogelijk zijn om een systeem uit te werken dat geschikt is voor de verschillende sporten.

2. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heer Koen Umans

De heer *Bart Caron* informeert of het systeem van de Vlaamse Basketballiga kan worden getransponeerd naar de hele erkende Vlaamse sportwereld. Moeten de federaties vrij kunnen kiezen of ze al dan niet deelnemen aan dat systeem? Moet men voor alle sporten eenzelfde systeem hanteren?

De heer *Steve D'Hulster* vraagt hoe ver de opleiding doorloopt. Heeft het jeugdsportfonds echt een effect gehad? Besteden de clubs nu meer aandacht aan de jeugdopleiding? Ontstaan er geen satellietclubs, kleinere clubs die een vehikel worden van de grotere clubs?

Mevrouw *Ulla Werbrouck* stelt vast dat de Basketball League Belgium nog altijd vraagt naar een opleidingsvergoeding bij de overgang van een niet-professionele naar een profes-

sionele club. Waarom is dat nodig als het systeem toch goed draait? Heeft dat te maken met de regionale verschillen? De Basketball League Belgium heeft aan minister Muyters immers gevraagd om te onderzoeken of er een opleidingsvergoeding kan worden ingevoerd bij de overgang van niet-professioneel naar professioneel sportbeoefenaar.

De heer *Johan Sauwens* vraagt hoeveel spelers er betrokken zijn bij dit systeem. Zijn er ook clubs die niet aan jeugdopleiding doen?

De heer *Koen Umans* antwoordt op de vraag van de heer Caron dat een jeugdfonds binnen elke sport mogelijk is. Men dient wel rekening te houden met de specificiteit van de sport. Zo moet men een onderscheid maken tussen ploegsporten en individuele sporten en moet men nagaan wat de reële opleidingskosten zijn. Het komt erop aan solidariteitsmechanismen uit te werken tussen de clubs die de opleiding verstrekken en de clubs die daarvan de vruchten plukken. In ploegsporten is dat wellicht iets eenvoudiger dan in individuele sporten.

Op de vraag van de heer D'Hulster antwoordt de heer Umans dat het systeem de opleidingsjaren in rekening brengt tussen zes en achttien jaar. Als een speler later start met de sport, dan verwerft hij minder opleidingscoëfficiënten, maar blijven de verhoudingen dezelfde.

Dit jaar zijn er 135 clubs die bijdragen aan het systeem en 105 clubs die er middelen uithalen. Binnen dit systeem zijn er zes of zeven clubs die zich alleen toeleggen op de jeugdopleiding. Zij betalen niets, maar ze ontvangen wel middelen omdat ze jongeren opleiden die na de leeftijd van achttien jaar overstappen naar andere clubs. Er zijn ook clubs die totaal niet aan jeugdopleiding doen. Zij dragen bij aan het systeem zonder iets van dat bedrag te recupereren. Het is dus wel een rechtvaardig systeem.

Clubs kunnen zich binnen dit systeem inschrijven met verschillende senior teams. Ze betalen een bijdrage in functie van het niveau waarop de teams actief zijn. Dit leidt niet noodzakelijk tot het ontstaan van satellietclubs. Mits duidelijke afspraken hoeft een systeem van satellietclubs trouwens niet pervers te zijn.

De heer *Koen Umans* verwijst voor het antwoord op de vraag van mevrouw Werbrouck naar de heer *Wim Van de Keere*, voorzitter van de Profliga. Deze bevestigt dat de Profliga voorstander is van een bijkomend systeem van opleidingsvergoedingen. Daarvoor baseert de liga zich vooral op het arrest-Bernard van 16 maart 2010. Het jeugdfonds loopt tot de leeftijd van 18 jaar. Op dit ogenblik zijn talentvolle spelers op de leeftijd van 22 of 23 jaar klaar om een rol van belang te spelen in eerste nationale. De clubs investeren zwaar in de opleiding. De voorbije twee jaar heeft de Profliga samen met professor Hendrickx gewerkt aan een dergelijk bijkomend systeem. Het is de bedoeling dat de concurrentie tussen de clubs niet vervalst wordt: clubs die niet investeren in de opleiding mogen geen voordeel kunnen halen uit de opleiding die werd verstrekt door andere clubs. Dat gaat in de richting van het systeem van de Pro League in het voetbal, waarbij er een solidariteitsmechanisme gekoppeld wordt aan een topsportopleiding na achttien jaar. Het arrest-Bernard van het Europees Hof van Justitie stelt dat een opleidingsvergoeding een gerechtvaardigde inbreuk is op het vrij verkeer van arbeid indien die vergoeding gebaseerd is op de effectief gemaakte kosten, ook voor de spelers die het niet tot prof schoppen. Op dit ogenblik is dit mogelijk in Wallonië, maar niet in Vlaanderen. De heer *Koen Umans* vindt het principe van een voortgezette opleiding na de leeftijd van 18 jaar perfect verantwoord. De twee systemen zijn complementair aan elkaar.

Op de vraag van de heer Sauwens antwoordt de heer Umans dat de vergoedingen voor ongeveer 2300 spelers verdeeld worden over de clubs van opleiding. Zowat alle clubs delen daar in mee.

3. Toelichting door de heer Hans Vandeweghe, algemeen directeur Wielerbond Vlaanderen

De heer *Hans Vandeweghe* deelt mee dat de wielclubs die jongeren opleiden, daarvoor niet gecompenseerd worden. Daarom is hij voorstander van de invoering van een systeem dat geënt is op dat van het basketbal.

Er zijn echter opmerkelijke verschillen tussen het wielrennen en de ploegsporten. In het voetbal zijn er bijvoorbeeld spelers die van bij de duiveltjes tot hun eerste profcontract bij dezelfde club spelen. Dat is in het wielrennen nooit het geval. Elke ploeg heeft namelijk een eigen finaliteit. De doorstroming naar een hoger niveau zit in het systeem ingebakken. Toch is het voor de wielclubs die een opleiding verstrekken, frustrerend om vast te stellen dat een kapitaalkrachtige ploeg een getalenteerde jonge wielrenner kan aantrekken, bijvoorbeeld met de belofte dat hij een uitstekende fiets krijgt. Die nieuwe club hoeft voor deze transfer niets terug te geven aan de oorspronkelijke club. In tegenstelling tot andere sporten, hebben de jeugdwielerploegen ook geen inkomsten uit tickets, uit sponsoring of uit een kantine. Het wielrennen speelt zich immers hoofdzakelijk af op de openbare weg. Bovendien is het een zeer dure sport. Men is verplicht om elk jaar, tot de leeftijd van zestien jaar, een opleiding te volgen die erop gericht is ongelukken te voorkomen. Op de leeftijd van zestien jaar, als de jongeren beginnen te koersen, hoeven ze merkwaardig genoeg geen opleiding meer te volgen. De kosten van de opleiding worden betaald door de ouders en door de wielerbond. De Vlaamse Wielerschool is daar sterk bij betrokken. Overigens zijn er naast de Wielerbond Vlaanderen nog andere bonden die flink gesubsidieerd worden, maar die niet dezelfde inspanningen leveren.

Op logistiek vlak is het wielrennen een ingewikkelde sport. Het volstaat niet om vijf kinderen weg te brengen met een auto. Er zijn immers ook vijf fietsen en vijf sporttassen. De wedstrijden worden altijd op een andere plek gehouden. Ook de begeleiding van de clubs kost veel geld. Tot nog toe werden jongeren nog vaak begeleid door hun vader en was de trainingstechniek niet optimaal. Dat verdwijnt nu stilaan.

Er is juridische onduidelijkheid rond de opleidingsvergoeding. Het decreet van 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar verbiedt het betalen van een vergoeding. Het arrest-Bernard laat daartoe echter een mogelijkheid open. Een dergelijke vergoeding mag echter in geen geval een overgang in de weg staan. Bij het arrest-Bernard ging het over de overgang naar een professioneel statuut. Het arrest-Bosman stelde dat transferregels niet uitgesloten zijn indien ze een rechtmatig, met het verdrag verenigbaar doel nastreven en hun rechtvaardiging vinden in dwingende redenen van algemeen belang. Het Hof vond evenwel dat dit toen niet het geval was.

Voor het wielrennen zou het al voldoende zijn als artikel 3, paragraaf 2, van het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar lichtjes gewijzigd werd. Het moet mogelijk zijn om, naar het voorbeeld van de basketballiga, een regeling te treffen tussen de clubs. Die regeling mag de vrije overgang van de ene club naar de andere natuurlijk niet in de weg staan. De vergoeding zou afkomstig moeten zijn uit een soort van jeugdfonds dat gespijsd wordt door een minimale bijdrage van de clubs. Men denkt aan een vast bedrag van 75 euro per overgang, te vermeerderen met 50 euro per jaar per lid. In de totaliteit zou er een plafond zijn van 500 euro. De uitkeringen van dit fonds zouden gekoppeld moeten worden aan het behalen van criteria rond het niveau van de opleiders en de juridische structuur. Dit zou van toepassing zijn voor de kinderen en jongeren van vijf tot negentien jaar, en het fonds zou kunnen worden gespijsd door middel van een degressieve bijdrage die het hoogst is voor de ploegen uit 'eerste nationale', nu Omega Pharma-Quick-Step en Lotto-Belisol, via pro-continentaal en continentaal tot en met de junioresploegen.

4. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heer Hans Vandeweghe

De heer *Steve D'Hulster* noteerde dat de situatie van het wielrennen sterk verschilt van die van de andere sporten. In het wielrennen begint men ook vaak later dan in andere sporten. Op welke leeftijd wordt het talent gedetecteerd? Hoe verloopt de opleiding van jonge wielrenners?

De heer *Hans Vandeweghe* denkt dat het aangeboren talent een heel belangrijke rol speelt in het wielrennen. Onder de leeftijd van zestien jaar is het heel moeilijk te bepalen of iemand de maximale zuurstofopname kan halen die zo belangrijk is in het wielrennen. Tijdens de opleiding komen de jonge renners samen met hun trainers voor een oefening op de weg. Men let vooral op de hartslag. De opleiding aan de Vlaamse wielerschool is ook van technische aard. Men legt bijvoorbeeld uit hoe men bepaalde bochten moet nemen en hoe men het materiaal dient te gebruiken. Op jonge leeftijd zou men nog niet aan intervaltraining mogen doen, maar toch zijn er trainers die het doen. De situatie is dus nog niet optimaal.

De heer *Johan Sauwens* vraagt over hoeveel gekwalificeerde trainers de wielerbond beschikt. De heer *Hans Vandeweghe* antwoordt dat er in alle clubs gekwalificeerde trainers zijn, maar onvoldoende. Het niveau van initiator is volstaat eigenlijk niet om zelf training te geven. Op het einde van het jaar begint de Wielerbond Vlaanderen met een A-trainers-cursus. Dat is een primeur. Er zijn twaalf mensen geselecteerd, waaronder ex-profs, maar ook mensen met een grote kennis van de trainingswetenschap.

De heer *Bart Caron* stelt vast dat de heer Vandeweghe voorstander is van een eenvoudig systeem van opleidingsvergoeding. Heeft hij het goed begrepen dat die opleidingsvergoeding slechts door weinig actoren zal worden betaald? De profsporters zitten immers in andere structuren. Zal men voldoende inkomsten kunnen genereren om te investeren in de kwalitatieve jeugdopleiding? De heer *Hans Vandeweghe* aligneert zich op het standpunt van de andere sportfederaties. Het bedrag kan echter niet voor alle sporten hetzelfde zijn. Men zal de bijdragen van de verschillende niveaus moeten afstemmen op het verloop gedurende een jaar. In het wielrennen is het verloop minder groot. Er zijn ook minder jeugdwielrenners. In principe zouden Lotto-Belisol en Omega Pharma-Quick-Step deze vergoedingen moeten kunnen betalen.

De heer *Johan Sauwens* informeert op hoeveel wielrenners het systeem van de opleidingsvergoeding van toepassing kan zijn. De heer *Hans Vandeweghe* antwoordt dat er momenteel 9000 aangesloten competitiewielrenners zijn. Daarvan komen er ongeveer een duizendtal in aanmerking. Bij dit systeem zou een zeventigtal clubs betrokken zijn.

5. Toelichting door de heren Steven Martens, secretaris-generaal Koninklijke Belgische Voetbalbond, Ludwig Sneyers, CEO Pro League, en Benny Mazur, secretaris-generaal Voetbalfederatie Vlaanderen

De heer *Steven Martens* sluit zich aan bij de tussenkomsten van de vorige sprekers, vooral inzake het onderscheid tussen betaalde sporters en amateursporters. In vergelijking met andere sporten, zijn er in het voetbal echter meer profsporters. De clubs uit het amateurvoetbal wensen een compensatie voor de jeugdopleiding. Daarbij kan men denken aan een solidariteitsfonds zoals in het basketbal. Binnen het betaalde voetbal is er op internationaal niveau een systeem van opleidingsvergoedingen, dat gereguleerd is door de FIFA, als de wereldvoetbalbond. De heer Ludwig Sneyers zal de huidige werkwijze van de profclubs, vooral in eerste klasse, verder toelichten.

De heer *Ludwig Sneyers* stelt dat clubs hun spelers opleiden met de bedoeling om ze te laten meespelen in hun eerste ploeg. Dat is echter steeds minder mogelijk. Meer dan andere

sporten krijgt het voetbal te maken met het probleem dat de jeugd volledig wordt leegge-roofd door kapitaalkrachtige buitenlandse clubs. Daarom wordt er al bijna tien jaar een systeem toegepast dat geënt is op het systeem dat is afgesproken tussen de Europese Unie en de FIFA. Dat systeem zal de toetsing met de Vlaamse decreten allicht wel doorstaan, al is een aanpassing misschien wenselijk. Binnen de voetbalsport is er nooit enig probleem geweest met de afdwingbaarheid. De tweede klasse is op een bepaald moment uit dat systeem gestapt, maar dat had te maken met andere redenen.

In de voetbalsport staan het solidariteitssysteem en het opleidingssysteem naast elkaar. Bij het opleidingssysteem gaat het om een vergoeding voor de opleiding. De opleiding loopt van 12 tot 21 jaar. Het solidariteitsmechanisme blijft echter doorlopen bij een latere transfer in België. Dan wordt vijf percent van de transfervergoeding verdeeld onder de clubs die destijds voor de opleiding hebben gezorgd. Dan loopt de solidariteit tussen 12 en 23 jaar, conform de Europese wetgeving. Het arrest-Bosman bood al voldoende aanknopingspunten om dit systeem mogelijk te maken. Een bijkomend probleem in België, zeker binnen het amateurvoetbal, is dat de verschillende gemeenschappen een andere regeling hanteren.

De heer *Johan Sauwens* informeert of deze systemen ook spelen bij een transfer van of naar een buitenlandse club. De heer *Ludwig Sneyers* antwoordt dat het dan gaat over de toptalenten die men verliest wanneer ze zestien jaar oud zijn. In dat geval kan de vergoeding nooit een voldoende compensatie zijn. Men moet die dure opleiding immers voorzien voor alle spelers, ondanks de grote fall-out. Er zijn ook grote infrastructuurkosten. Het gaat trouwens niet alleen over de kost van de opleiding, maar ook over het loon dat men de speler moet betalen. Als men een topspeler op zijn zestiende geen arbeidsovereenkomst geeft, dan is hij gewoon weg.

De heer *Benny Mazur*, secretaris-generaal van de Voetbalfederatie Vlaanderen, wijst erop dat er binnen de voetbalbond ook een grote groep amateurclubs is die sinds het decreet-Martens van 1996 op zoek gingen naar oplossingen. Tien jaar geleden heeft de huidige voorzitter van de KBVB, de heer François De Keersmaecker, in het Vlaams Parlement reeds gepleit voor een onmiddellijke aanpassing van het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar, om een opleidingsvergoeding mogelijk te maken, zoals in Wallonië. In die zaak is echter weinig beweging gekomen. Drie jaar geleden heeft minister Muyters het gehad over de oprichting van een solidariteitsfonds zoals in het basket. Vorig jaar is de KBVB dan op zoek gegaan naar een andere oplossing. De clubs krijgen het immers steeds moeilijker om goede leiding te geven aan de grote aantallen spelertjes. Er werd een grote werkgroep opgericht met alle actoren van het voetbal, om zich te buigen over de vraag of een opleidingsvergoeding mogelijk is. Daarbij werden ook juristen betrokken. De conclusie was dat binnen de huidige Vlaamse wetgeving een solidariteitsfonds beter haalbaar is dan een rechtstreekse opleidingsvergoeding. Op dit ogenblik zijn er bepaalde vergoedingen voorzien voor wie in het topvoetbal terechtkomt, maar dat speelt pas vanaf de leeftijd van twaalf jaar. Dankzij het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar kan iedereen vandaag voetballen op het niveau dat hij of zij aankan. Het is de bedoeling een solidariteit te organiseren tussen alle clubs, op de verschillende niveaus. De clubs die bijdragen aan de opleiding, zouden op de een of andere manier een vergoeding moeten krijgen voor hun inspanningen. De heer Umans heeft dat geïllustreerd met voorbeelden uit het basketbal.

De rode draad van de jeugdopleiding binnen de Voetbalfederatie Vlaanderen is de Panathlonverklaring. Ieder kind heeft het recht om te spelen op het niveau waar hij of zij zich het best ontwikkelt. Ook kinderen met beperkte voetbaltalenten moeten de sport zo lang mogelijk op hun eigen niveau kunnen beoefenen. De heer Mazur is tegen vergoedingen op het ogenblik dat een jeugdspeler overstapt van een amateurclub naar een eliteclub.

Het zou goed zijn als er een solidariteitsfonds zou gecreëerd worden dat kan verdeeld worden over de kleine en de middelgrote clubs. Dat zijn er in Vlaanderen ongeveer duizend. Er werd al onderhandeld over de mogelijke bijdragen. Ook de opleiding van de betaalde sportbeoefenaar speelt daarin een rol.

De heer *Steven Martens* merkt op dat de voetbalclubs van alle niveaus een bijdrage betalen aan de voetbalbond. Op dit ogenblik zijn er meer middelen dan vroeger, onder meer omdat de nationale ploeg het goed doet. De middelen van de voetbalbond moeten ook worden gebruikt om dat solidariteitsfonds te spijzen. De grote zichtbaarheid van het voetbal is een belangrijk voordeel. Men dient na te gaan of ook de overheid een bijdrage kan leveren. Uiteindelijk kan men het jeugdvoetbal beschouwen als de grootste jeugdbeweging van België. Hoe dat concreet moet uitgewerkt worden is nog voorwerp van discussie.

De heer *Benny Mazur* sluit niet uit dat het voetbal zich kan inspireren op het basketbal. Er zijn echter wel kleine verschillen. Het systeem zou hooguit doorlopen tot de leeftijd van 25 jaar. Er zou ook geen vergoeding zijn voor de eerste opleidingsjaren. Daarover is nog verdere discussie nodig.

De clubs onderaan de piramide zouden een bepaalde som moeten kunnen krijgen uit het fonds als een team het einde van de competitie haalt. Aan die vaste som zou een niveauvergoeding moeten worden gekoppeld voor spelers die terechtkomen in de competities van eerste nationale tot tweede provinciale. Die vergoeding zou gelden voor spelers tot 25 jaar die in een eerste elftal een minimum aantal selecties hebben. Ook dat is nog voor discussie vatbaar. De nakende digitalisering van de wedstrijdbladen maakt het mogelijk om dit systeem in werking te laten treden vanaf het seizoen 2014-15.

De heer *Ludwig Sneyers* geeft toe dat het voetbal wellicht meer financiële mogelijkheden heeft dan het basketbal. Toch is de uitdaging gelijkaardig. In het basket is er al geruime tijd een solidariteitsfonds, maar toch wil de liga iets kunnen ontwikkelen dat meer aansluit bij de vergoeding van de betaalde sportbeoefenaar. Binnen het voetbal bestaat dat laatste systeem eigenlijk al en is er de vraag naar een soort solidariteitsfonds dat de amateurclubs ten goede zou komen. In welke mate zijn beide elementen juridisch combineerbaar? Het is de bedoeling de jeugdopleiding te stimuleren en tegelijkertijd de vrijheid van het individu te respecteren.

Er zijn al een aantal voorstellen geweest tot wijziging van het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar. Op korte termijn is vooral de rechtszekerheid binnen het bestaande systeem belangrijk. Een rondzendbrief zou daarover al duidelijkheid kunnen brengen.

6. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heren Martens, Sneyers en Mazur

De heer *Peter Gysbrechts* vraagt zich af of men zonder een specifieke aanpak de talentenroof zal kunnen tegenhouden die de jeugdwerking van veel provinciale clubs in de problemen brengt.

De heer *Steve D'Hulster* feliciteert de aanwezigen met de vernieuwde communicatie rond de Rode Duivels. Hij is niet zo vertrouwd met de relaties tussen de bonden in het voetballandschap, maar veronderstelt dat de solidariteit alleen werkt binnen de eigen bond.

De heer *Johan Sauwens*, informeert hoe groot de daling is van het aantal voetbalclubs? Hoe zou een aanpassing van het decreet of van het subsidiesysteem daarin verbetering kunnen brengen? Is men bereid om de solidariteit ook te laten gelden voor de lagere afdelingen? Kan er van de stroom van tv-rechten, sponsorgelden en transfersommen iets meer doorstromen naar de clubs dan vandaag het geval is?

De heer *Steven Martens* deelt mee dat het voetbal, in tegenstelling tot het wielrennen, een earlydevelopmentsport is. Bij jonge getalenteerde voetballertjes merkt men dus al sneller op dat ze over de goede motorische vaardigheden beschikken. Op de leeftijd van negen of tien jaar wordt dat al duidelijk. Daarom is er een systeem nodig dat ook rekening houdt met het fenomeen van early headhunting.

De heer *Peter Gysbrechts* kan akkoord gaan met die redenering en vindt dat men die ontwikkeling niet moet tegenhouden op de lagere niveaus. Als men echter heel vroeg begint met de talentenjacht, dan neemt men vaak verschillende kinderen tegelijk mee, om één kind over de streep te trekken. De andere kinderen haken natuurlijk af na enige tijd en dan zijn ze meestal verloren voor de sport. De heer *Steven Martens* antwoordt dat er op alle niveaus een hervorming van de jeugdcompetities aan de gang is. Een van de vragen is hoe jong men moet beginnen met een elitejeugdcompetitie. Hopelijk is er daarover tegen het seizoen 2014-15 meer duidelijkheid.

De heer *Benny Mazur* deelt mee dat de geplande hervorming in een heel constructieve sfeer verloopt. Het is de bedoeling om elk kind te plaatsen waar hij of zij het best functioneert. Het voetbal in Vlaanderen wil dus ook de kaart trekken van het recreatieve voetbal. In dat verband wordt naar samenwerking gezocht met andere federaties. Hij ziet geen reden om het een eventueel solidariteitsmechanisme door te trekken naar de KBVB. De VFV heeft geen niveauvergoeding voorzien voor de laagste provinciale reeksen.

De heer *Ludwig Sneyers* beklemtoont dat een goede opleiding aan de clubs miljoenen euro's kost. Het zijn immers echte professionals die de opleiding verzorgen. Het niveau van de opleiding kan een argument zijn om de jonge talenten in België te houden. De ouders spelen natuurlijk ook een rol. Bovendien kunnen sommige clubs een deel van de bedrijfsvoorheffing recupereren. De clubs betalen ongeveer 5,5 miljoen euro per jaar aan de voetbalbond, waarvan ze ongeveer anderhalf miljoen euro in return krijgen. Het saldo is de solidariteit van het profvoetbal aan de andere clubs en het voetbal in het algemeen. Dat is wellicht het grote verschil met het basketbal waar de opleidingsvergoeding de enige vorm van solidariteit is.

De heer *Steven Martens* weet dat het amateurvoetbal doorgaans nog altijd het meest belang hecht aan de eerste ploeg. Er zijn echter al clubs die meer belang hechten aan de jeugd. De jeugdspelers zijn trouwens vaak belangrijker om de kantine te doen draaien. Het aantal clubs daalt misschien, maar niet het aantal leden. Misschien zijn er nu meer voetballiefhebbers die streven naar kwaliteit. Dat is een grote uitdaging voor het amateurvoetbal, zeker in Wallonië. Fusies zullen onvermijdelijk zijn, ook al zullen de supporters dat betreuren.

De heer *Bart Caron* beseft dat de kwaliteit van de trainers in het jeugdvoetbal sterk verbeterd is, maar veronderstelt dat dit nog altijd een aandachtspunt is. Een fonds zou op dat vlak een rol kunnen spelen.

De heer *Benny Mazur* antwoordt dat elk team in 2016 een gekwalificeerde jeugdtrainer zou moeten hebben. Dat is een van de strategische doelstellingen van de KBVB. De heer *Steven Martens* vult aan dat de trainers op dit ogenblik op vrijwillige basis werken. Er is geen cultuur om dat op zelfstandige basis te doen in bijberoep. Als men meer kwaliteitsvolle trainers wil, dan moet men daar ook voor betalen. Men zou moeten nagaan welk statuut er mogelijk is.

Mevrouw *Ulla Werbrouck* is het ermee eens dat het inzetten van gekwalificeerde trainers voor de jeugdclubs nog een aandachtspunt is.

De heer *Steven Martens* vindt dat men de clubs die zorgen voor een goede jeugdopleiding daarvoor zou moeten belonen, via het solidariteitsfonds, en eventueel ook door een inschaling van de clubs, die naar buiten uit bekend gemaakt wordt.

Mevrouw *Ulla Werbrouck* komt terug op het statuut van de trainer. Op dit ogenblik worden veel trainers betaald in een grijze zone. Dat is echter een federale bevoegdheid. De heer *Benny Mazur* benadrukt dat de federatie de huidige vergoedingswijzen zeker niet wil stimuleren. Hij hoopt dat dit op federaal vlak wordt aangepakt. De federatie probeert de trainers steeds beter op te leiden. Ook de clubleiders krijgen een steeds betere omkadering dankzij het dynamoproject. Er wordt dus rekening gehouden met de aanbevelingen van de grote sportclubenquête. De federatie vindt het positief als twee kleine clubs fuseren tot een grotere en beter gestructureerde club.

De heer *Peter Gysbrechts* stelt vast dat iedereen belang hecht aan de kwaliteit van de opleidingen, ook in de kleinere clubs. Zo kan men talentvolle jonge kinderen wat langer in de kleine clubs houden, om ze dan te laten vertrekken als ze negen jaar oud zijn. Goed opgeleide trainers willen echter vergoed worden. Zo komen de clubs in de problemen.

De heer *Steven Martens* stelt dat dit samenhangt met het businessmodel van de clubs. De clubs moeten uitmaken hoeveel ze willen uitgeven voor hun eerste ploeg en hoeveel voor de jeugd. Goede trainers kunnen natuurlijk doorstromen naar een hoger niveau. De heer *Ludwig Sneyers* denkt dat de kosten beperkt kunnen blijven. Het aantal plaatsen is immers beperkt en het aanbod is groot.

De heer *Bart Caron* is een koele minnaar van de fiscale korting op de spelerslonen, vooral in de Pro League. Hij is wel voorstander van het inzetten van gemeenschapsgeld voor de jeugdopleiding in de sport. Op dit ogenblik worden er in eerste klasse lonen betaald voor jonge spelers. Zou het niet beter zijn om dat geld in de jeugdopleiding zelf te investeren?

De *Ludwig Sneyers* merkt op dat de achttienpercentregeling als fiscale korting vroeger alleen gold voor de buitenlanders. Verschillende Belgen gingen echter in het buitenland wonen en hadden dan dezelfde regeling. Met de nieuwe fiscale regeling dient de recuperatie van de bedrijfsvoorheffing te worden gestoken in lonen. Dit gebeurt in eerste instantie in de lonen van opleiders maar ook in lonen van jonge spelers om ze op deze wijze in België te kunnen houden. Men kan echter niet onbeperkt blijven investeren in de opleiding. Vroeger werd er al eens iets in de grijze zone betaald, maar nu vallen bijna alle trainers onder de collectieve arbeidsovereenkomst van de betaalde sportbeoefenaars.

De heer *Johan Sauwens* merkt op dat het de bedoeling is de maatschappelijke kracht van het voetbal te blijven ondersteunen. Het parlement wil een initiatief nemen om de kwaliteit van de jeugdopleiding te ondersteunen, desnoods via een opdracht aan de volgende regering.

7. Toelichting door de heer Frank Hendrickx, directeur van het HIVA

Professor *Frank Hendrickx* is op academisch niveau bezig met sportrecht. Hij is ook vader van twee voetballende kinderen die actief zijn op amateurniveau. Inzake de opleidingsvergoedingen is er een precaire spanningsverhouding tussen de belangen en de rechten van de verschillende betrokken actoren. De sporters verlangen een goede opleiding, maar ze willen niet te veel gebonden zijn aan een juridisch systeem waarbij vergoedingen moeten worden betaald op het ogenblik dat ze van club of van sport veranderen. Binnen de voetbalwereld spelen er echter juridische uitgangspunten zoals de integriteit van de sportcompetities en het respect voor contracten.

De plicht tot het verstrekken van een opleiding vloeit voort uit de kinderrechten. Dit kan worden geconcretiseerd aan de hand van het arrest-Bernard van het Europees Hof van Justitie. Dat arrest is een opvolger van het arrest-Bosman van 1995. Jean-Marc Bosman was een professionele voetballer die na zijn contractperiode overstapte naar een nieuwe club. Toch werd er van die nieuwe club een transfervergoeding geëist. Het ECJ heeft toen beslist dat een speler die einde contract is, vrij moet zijn van het betalen van een transfervergoeding. In de overwegingen heeft men echter wat openingen gelaten voor een eventuele opleidingsvergoeding. In de zaak-Bernard heeft het ECJ zich opnieuw over die kwestie moeten uitspreken. Toen ging het over Olivier Bernard, een Franse voetballer die aan het einde van zijn opleidingscontract was bij Olympique Lyon en die daarna verplicht was om nog minstens een jaar te blijven spelen bij de club die hem had opgeleid. Hij kwam die verplichting echter niet na en sloot onmiddellijk een nieuw contract af met Newcastle. Olympique Lyon vroeg daarvoor een compensatie van 52.000 euro. Dat was het bruto jaarloon dat Bernard zou krijgen in het jaar dat hij nog voor Olympique Lyon zou spelen. Het ECJ zag dat als een opleidingsvergoeding die forfaitair geraamd was op 52.000 euro. Het Hof vond evenwel dat een forfaitaire berekening niet door de beugel kon. Het Hof wil evolueren naar een berekening van de reële kosten. Dat zal ongetwijfeld tot discussies leiden. Het Hof zegt ook dat een opleidingsvergoeding de vrijheid van een werknemer binnen Europa niet te veel mag beperken. De zaak-Bernard past dus in de filosofie van het arrest-Bosman, maar men begint enigszins anders te denken over de opleidingsvergoedingen.

Het arrest-Bosman en het arrest-Bernard zeggen eigenlijk dat opleidingsvergoedingen juridisch gezien niet onmogelijk zijn. Ze kunnen passend zijn, maar het moet gaan over een relevante proportie van de werkelijke opleidingskosten. Het gaat dus niet over alle kosten. De criteria moeten vooraf vastgelegd worden. Het maakt niet uit wie de vergoeding betaalt: de nieuwe club of de speler die van club verandert. De vergoeding kan pro rata herverdeeld worden over de clubs die bij de opleiding betrokken zijn geweest. Het nieuwe arrest houdt dus niet alleen rekening met het belang van het individu, maar ook met het clubbelang. De advocaat-generaal zegt in zijn niet-bindende advies aan het Hof dat dit in beginsel alleen zou mogen gelden bij de eerste professionele transfer. Het bedrag van de opleidingsvergoeding zou ook moeten afnemen naarmate de club langer van de eigen opleiding heeft kunnen profiteren. Juristen benadrukken dat men het vrij verkeer van werknemers niet onmogelijk mag maken. Daarom moet men misschien een maximum bepalen voor de opleidingsvergoeding. Het bedrag van 52.000 euro dat gevraagd werd in de zaak-Bernard was volgens het Hof te hoog.

In het gewone arbeidsrecht is het mogelijk om de werknemer die uit een onderneming vertrekt, te laten betalen voor de opleidingskosten die werden gemaakt door de werkgever. Daarbij mag het echter niet gaan om vaardigheden die on the job verworven zijn. Men zou dat principe kunnen doortrekken naar de sport. Daarbij zouden echter beperkingen gelden die vergelijkbaar zijn met die van het arrest-Bernard. Dat is echter een federale materie.

De heer Hendrickx somt een aantal punten op die de discussie op gang kunnen trekken. Vooreerst is het belangrijk om, zoals het ECJ al heeft gezegd in het arrest-Bosman, een onderscheid te maken tussen opleidingsvergoedingen en transfervergoedingen. Deze laatste hebben vaak te maken met contractbreuk door spelers. Het is echter de vraag wanneer men in het voetbal nog aan het einde van een contract komt. Er is ook een verschil tussen opleidingssystemen en solidariteitssystemen. Opleidingsvergoedingen zijn juridisch mogelijk, maar niet naar aanleiding van een transfer. Er is op het eerste gezicht geen rechtsconflict tussen het ECJ en de Vlaamse decreetgever. Beide willen de vrijheid promoten, maar zien ook een aantal condities waarin die vrijheid wat beperkt mag worden. Het ECJ is echter wat gedetailleerder en misschien ook wat genuanceerder ten aanzien van opleidingsvergoedingen. Het juridische betoog heeft altijd betrekking op de reële opleidingskosten. Het gaat dus niet over de marktwaarde van de talenten. De vrijheidsregeling blijft altijd heel belangrijk. Daar zal het Europees recht altijd blijven op toezien, over welk niveau het

ook gaat. Ieder kind heeft, op basis van het Kinderrechtenverdrag, het recht om te spelen waar het wil en waar het kan. Dat hangt samen met het recht op een kwalitatieve opleiding. Misschien moet men een kwalitatieve opleiding ook decretaal promoten. Dat hoeft niet noodzakelijk te gebeuren met een vergoeding, het kan ook met kwaliteitstandaarden. Dat is vooral belangrijk voor de professionele sporten en voor de jeugd binnen de amateursporten.

Als jurist heeft de heer Hendrickx het minder moeilijk met opleidingsvergoedingen voor beroepssporters dan voor amateurs of voor jeugdspelers. Dat betekent niet dat er per definitie een opleidingsvergoeding moet worden bepaald bij de overgang naar een eerste professioneel contract, al kan hij die argumentatie wel begrijpen. Het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar zegt natuurlijk dat de betaling van een vergoeding niet mag afhangen van de overgang naar een andere club. Het voorbeeld van het basketbal toont aan dat het mogelijk is om een collectief systeem te organiseren. Misschien is het decreet op dat vlak nog wat onduidelijk. De heer Hendrickx denkt niet dat de decreetgever de collectieve systemen onmogelijk heeft willen maken, integendeel. In het licht van het vrijheidsprincipe verdient een collectief systeem eigenlijk de voorkeur. Zelfs binnen een collectief systeem is het echter mogelijk dat men de koppeling wil maken met overgangen. Daarbij is het op juridisch vlak belangrijk om een onderscheid te maken tussen professionele en amateursporters. Binnen het Europese recht wordt een opleidingsvergoeding stilaan verdedigbaar.

8. Uiteenzetting door de heer Stefan Kesenne, Universiteit Antwerpen

Professor *Stefan Kesenne* gaat ervan uit dat iedereen akkoord is dat de jeugdopleiding moet worden gestimuleerd. Dat kan onder meer door middel van een vergoeding. Het Bosman-arrest bepaalde dat een speler aan het einde van zijn contract transfervrij is. In dat geval hoeft er dus geen transfervergoeding te worden betaald. Dat heeft op zich weinig effect gehad. De afschaffing van de drie-plus-twee-regel heeft een groter effect gehad. Daardoor is er namelijk geen beperking meer op het aantal buitenlandse spelers dat men mag opstellen, zodat grote buitenlandse clubs alle jonge talenten kunnen weghalen. De kleinere clubs die vroeger netto-verkopers waren van talent op de transfermarkt, zijn met het arrest-Bosman een bron van inkomsten verloren. Uit onderzoek, onder meer in Engeland, is echter gebleken dat dit niet overdreven mag worden. De inkomsten van de transfermarkt waren blijkbaar niet zo belangrijk in verhouding tot het totale budget van de kleinere clubs.

Het decreet van 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar bepaalt dat die speler aan het einde van het voetbalseizoen van club kan veranderen zonder dat er enige vergoeding betaald dient te worden. Veel clubs hebben na 1995 echter verkeerd gereageerd en zijn de jeugdopleiding gaan verwaarlozen. Dat heeft heel wat clubs zelfs naar de ondergang geleid. Jaren later is men echter tot het inzicht gekomen dat een eigen jeugdopleiding toch wel voordelen biedt, en dat het niet volstaat om de buitenlandse transfermarkten af te schuimen.

Daarna was er de overeenkomst tussen de FIFA en de Europese Unie in het jaar 2001, die de bedoeling had de jeugdopleiding te ondersteunen. Binnen dit complexe systeem kreeg elke club waar een jonge voetballer van minder dan 23 jaar tijdens zijn jeugd had gespeeld, een deel van de opleidingsvergoeding, in verhouding tot zijn aandeel in de opleiding. Heel wat Europese landen houden echter geen rekening met deze regeling omdat die in strijd zou zijn met het Bosman-arrest. Deze regeling is immers een stap terug ten opzichte van het arrest-Bosman. Het arrest-Bosman bepaalde immers dat een eindecontractspeler vrij is, maar deze regeling impliceert dat er een vergoeding moet worden betaald. Dat is een beperking van de vrijheid.

Ten slotte was er het arrest-Bernard. Professor Kesenne vindt dit arrest vrij dubbelzinnig. Enerzijds zegt de Europese competitiewetgeving dat een speler vrij moet zijn aan het einde van zijn contract, anderzijds heeft een club die een speler ziet vertrekken recht op een vergoeding, gezien het belang van de jeugdopleiding. De regeling die door de Belgische basketbalbond werd uitgewerkt na het Bosman-arrest toont aan dat beide elementen perfect verenigbaar zijn. Het ECJ heeft in dat arrest onvoldoende creativiteit aan de dag gelegd. Men zou elke federatie kunnen verplichten om een eigen jeugdfonds te creëren dat gespijsd wordt door de bijdragen van de clubs.

Het is natuurlijk mogelijk om grotere clubs meer te laten betalen dan kleinere. De sportbond kan dat geld dan herverdelen op basis van twee criteria: kwantiteit en kwaliteit. Het aantal clubs kan een maat zijn voor de kwantiteit, de mate waarin spelers doordringen naar betere clubs kan een maat zijn voor de kwaliteit. Het unieke van dit systeem is dat men de vergoeding van de jeugdopleiding loskoppelt van de transfer. De opleidingsvergoeding zou men sowieso moeten betalen en de speler is vrij aan het einde van zijn contract.

Contracten moeten echter worden gerespecteerd, ook in de sport. Een eenzijdige verbreking van een contract moet worden bestraft. Aan een speler die zijn contract verbreekt, zou men een speelverbod kunnen opleggen. Aan de club die het contract eenzijdig verbreekt, zou men een geldboete of puntenverlies kunnen opleggen. Een dergelijke vergoeding moet worden bepaald door de federatie en niet door de clubs onderling. Zo niet zou de verbrekingsvergoeding een verkapte transfersom kunnen worden en zou het transfersysteem langs een achterpoortje opnieuw worden ingevoerd.

Een systeem van opleidingsvergoedingen kan meerdere voordelen hebben. Vooreerst wordt de jeugdopleiding gestimuleerd. Bovendien is er vrij verkeer van spelers en wordt de Europese wetgeving gerespecteerd. Ten slotte is er een belangrijke herverdeling van de opbrengsten tussen de clubs.

In de Verenigde Staten bestaan er in de professionele sporten belangrijke systemen van opbrengstherverdeling. In het Amerikaanse voetbal worden de televisierechten bijvoorbeeld gelijk verdeeld tussen alle clubs, terwijl in België de grote clubs veel meer krijgen dan de kleine. Bovendien worden de loketontvangsten in de Verenigde Staten verdeeld tussen de thuisploeg en de bezoekende ploeg. De thuisploeg krijgt zestig percent en de bezoekende ploeg veertig percent, terwijl de loketontvangsten in België volledig naar de thuisploeg gaan. Daardoor hebben kleinere ploegjes veel minder loketinkomsten in hun kleine thuismarkt, vergeleken met de clubs in grote steden. Door de herverdeling ontstaat er een beter competitief evenwicht tussen de clubs en worden de soms waanzinnig hoge lonen van de spelers een beetje afgetopt. Met een dergelijk systeem van jeugdopleiding, verdwijnt ook het belang van de transfermarkt, ook voor de spelers die nog niet op het einde van hun contract zijn. Als een prof van universiteit verandert, dan wordt de universiteit waar hij is opgeleid trouwens ook niet betaald door de universiteit waar hij naartoe gaat. Ook voor andere werknemers die van firma veranderen wordt er geen transfersvergoeding betaald. Waarom zou dat in de sport wel het geval moeten zijn?

9. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de heren Hendrickx en Kesenne

De heer *Bart Caron* vindt de intenties van de sportbonden rechtvaardig en in het belang van een goede jeugdopleiding. Er zijn echter verschillende technieken mogelijk. Men dient rekening te houden met een aantal sportieve en sociaal-rechterlijke principes. Hij meent dat het Vlaamse niveau dit moet bevorderen, maar dat het niet dwingend mag optreden. Is het mogelijk om een dergelijke decretale regeling uit te werken die voldoende rekening houdt met de eigenheid van de verschillende sporttakken?

De heer *Peter Gysbrechts* wil weten of de regeling die de bonden aan het uitwerken zijn, wel mogelijk is binnen het decreet van 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-

professionele sportbeoefenaar. Moet artikel 3, paragraaf 2, van dat decreet niet dringend worden gewijzigd?

De heer *Frank Hendrickx* antwoordt dat de decreetgever duidelijkheid moet brengen over de rol van de overheid en van de sportorganisaties. Blijkbaar is er in de sport een dubbele beweging aan de gang. Het maatschappelijk en economisch belang van de sportorganisaties neemt toe. Daarom is het logisch dat ook de overheid geresponsabiliseerd wordt. Dat wordt ook verankerd in de diverse wetgevingen.

Een decreet moet in de eerste plaats juridische grenzen inbouwen. De decreetgever moet dus een vrijheidsregeling inbouwen, eventueel met nuances. Dit mag men niet overlaten aan de sportverenigingen. Daarbij moet men wel de integriteit van het sportieve seizoen bewaken. Misschien kan men dat laatste overlaten aan de autonomie van elke sport. Een collectief systeem vergt geen decreetwijziging. Misschien kan men wel een onderscheid maken tussen een overgang naar het eerste professionele contract en de andere overgangen.

De heer *Kris Van Dijk* beseft dat het decreet van 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar alleen betrekking had op de niet-professionele sportbeoefenaars. Professor Hendrickx is voorstander van een duidelijke decretale regeling. De decreetgever moet echter rekening houden met verschillende en soms tegenstrijdige principes. Intussen worden er op het terrein heel wat initiatieven genomen. Welke meerwaarde kan een dergelijk decreet nog hebben in deze situatie?

Professor *Frank Hendrickx* wijst erop dat de decreetgever meer specifieke bepalingen kan uitwerken over de opleidingsvergoedingen en over de vergoedingen naar aanleiding van een overgang naar een andere club. Daarbij kan hij de bijkomende voorwaarden stellen die het ECJ heeft benadrukt. Een aanpassing van het decreet lijkt echter niet strikt noodzakelijk.

Ook de heer Hendrickx vindt dat het arrest-Bernard eerder vaag gebleven is. De ultieme toetsing is of de vrijheid van het individu niet te veel wordt aangetast. Voor de rest stelt het ECJ geen bijzondere voorwaarden. Het is echter niet zo duidelijk wanneer de vrijheid van het individu belemmerd wordt. Dat kan verschillen van de ene sport tot de andere. Bij het omschrijven van de rol van de decreetgever dient men rekening te houden met de internationale context. Het zou positief zijn als de Vlaamse decreetgever probeert om de voortrekker te zijn van de vrijheidsregeling en van de rechten van het kind die daarin vervat zijn. Men dient echter altijd te beseffen welke concrete effecten een juridische regeling kan hebben.

De heer *Johan Sauwens* is voorstander om aan de federaties die in dit systeem willen stappen een soort van passe-partout aan te bieden. Of dit decretaal geregeld moet worden is een andere vraag. Men zou kunnen voorzien in een financiële stimulans voor de federaties die daar werk van maken.

De breedtesport is heel belangrijk. Ook diegenen die absoluut niet geschikt zijn om in eerste klasse te voetballen, moeten de kans krijgen om in kwaliteitsvolle omstandigheden te voetballen. Daarnaast is er echter ook de topsport waarin steeds grotere bedragen omgaan. Schaalvergroting is noodzakelijk om mee te kunnen op Europees vlak en op wereldvlak. Het is maar de vraag hoe lang de breedtesport en de topsport nog binnen dezelfde federatie zullen kunnen gebundeld worden.

Professor *Stefan Kesenne* antwoordt dat men op economisch vlak natuurlijk een onderscheid dient te maken tussen de professionele sport en de amateursport. In de amateursport is de sporter zelf de consument, maar in de topsport is dat de kijker. Om de top te

bereiken moet men onderaan de piramide kunnen beginnen, maar toch moet er ergens een grens getrokken worden tussen de professionele sport en de amateursport.

De heer *Frank Hendrickx* merkt op dat de vrijwillige sportbeweging binnen het Europese model nog sterk benadrukt wordt. Veel dingen groeien van onderuit. De overheid moet dat niet te veel structureren, maar kan misschien wel faciliterend optreden. Als het over subsidies gaat, kan de overheid natuurlijk wel voorwaarden stellen, bijvoorbeeld dat men de krachten moet bundelen of dat de initiatieven op het juiste niveau moeten worden genomen. Daar speelt wellicht het subsidiariteitsbeginsel. In Europa wordt dus veel belang gehecht aan het piramidemodel dat uitgaat van een samenhang tussen de topsport en de breedtesport. Dat geldt ook voor het rechtssysteem. De top komt vaak in beeld in de zaken die aan het ECJ worden voorgelegd, maar de redeneringen daarachter hebben ook te maken met de effecten op de breedtesport. Het doorknippen van de band tussen beide is juridisch niet verdedigbaar.

De heer Johan Sauwens dankt de sprekers voor hun interessante uiteenzetting. De commissie zal zich beraden over het gevolg dat zal worden gegeven aan deze hoorzitting en aan het verzoekschrift over een opleidingsvergoeding voor jeugdspelers in het voetbal.

Johan SAUWENS,
waarnemend voorzitter

Johan SAUWENS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CEO	chief executive officer
ECJ	Europees Hof van Justitie
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit: Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
VFV	Voetbalfederatie Vlaanderen